

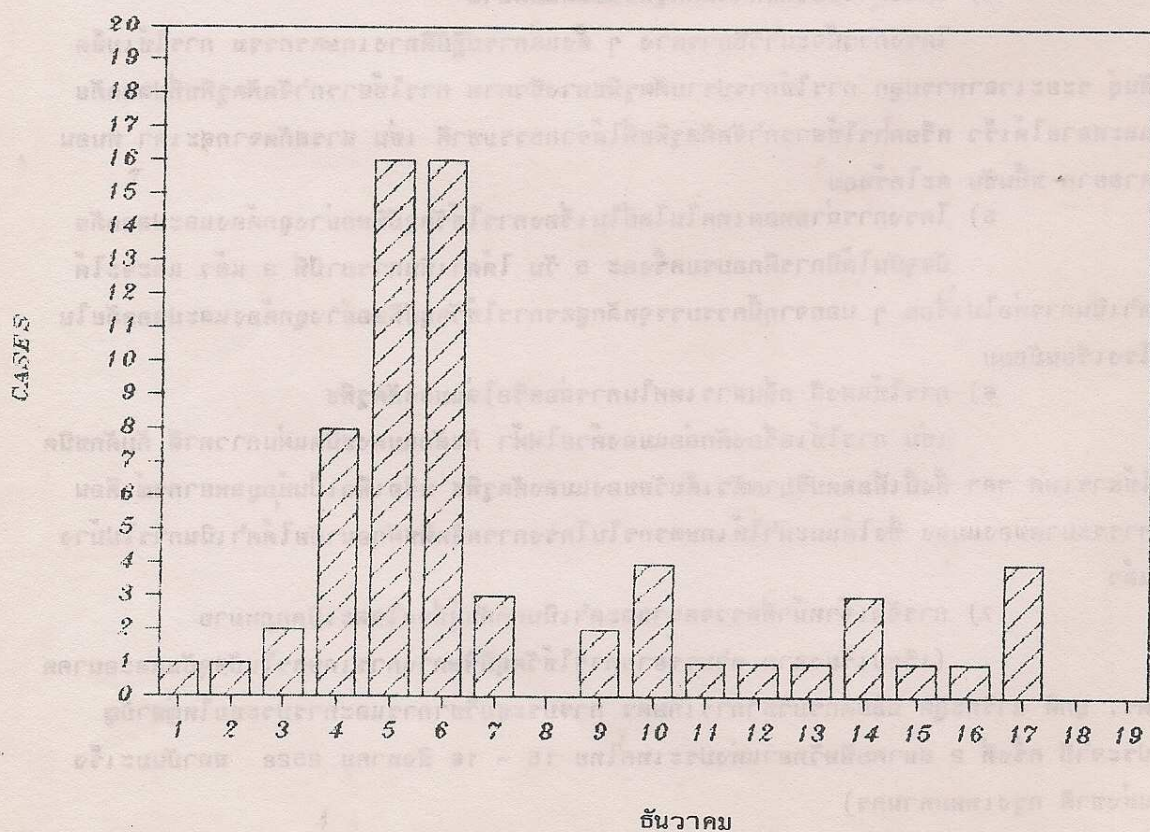
การสอบสวนโรค

Shigellosis ในเรือนจำ-สมุทรสาคร Shigellosis in a prison-Samut Sakhon

ในเดือนธันวาคม 2527 ได้เกิดการระบาดของ Shigellosis ขึ้นในเรือนจำแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร การสอบสวนโรคในเวลาต่อมาบ่งชี้ว่าอาหารที่รับประทานในเรือนจำน่าจะเป็นสาเหตุของการระบาดครั้งนี้

การรวบรวมผู้ป่วยในเรือนจำ (ถือว่าผู้ที่มีอาการ 2 อย่างใน ก. หรือ 1 อย่างใน ก. และ 1 อย่างใน ข. ขึ้นไป ก. อุจจาระเป็นมูก/อุจจาระเป็นเลือด/ ข. ปวดท้อง/ปวดเบ่ง/คลื่นไส้/อาเจียน) พบผู้ป่วยรวม 65 ราย เป็นชาย 61 ราย หญิง 4 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต อัตราป่วยรวมในเรือนจำเท่ากับ 9.6 % (65/676) การระบาดเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม และสิ้นสุดลงในวันที่ 17 ธันวาคม 2527 จำนวนผู้ป่วยสูงในวันที่ 5 - 6 ธันวาคม (รูปที่ 1) การเก็บตัวอย่างอุจจาระส่งตรวจเพาะเชื้อจากผู้ป่วย 55 ราย พบ Shigella group B ในผู้ป่วย 25 ราย (45 %) ขณะที่พบเพียง 2 ราย (7 %) จากผู้ที่ไม่มีอาการ 30 ราย

รูปที่ 1 ผู้ป่วย Shigellosis ในเรือนจำ จ. สมุทรสาคร
1 - 17 ธันวาคม 2527

มีผู้ป่วยเกิดขึ้นในทุกเรือนนอนและเริ่มป่วยในเวลาใกล้เคียงกัน พบอัตราป่วยสูงในเรือนฝึกอาชีพ 5 แห่ง อยู่ระหว่าง 18 - 26 % สำหรับผู้มีหน้าที่ปรุงและบริการแจกจ่ายอาหารรวม 30 คน มีผู้ป่วย 4 คน (ตรวจพบ *Shigella* 1 ราย) อีก 26 ราย ที่เหลือพบว่าเป็นพาหะของ *Shigella* 3 ราย การตรวจหาเชื้อในอาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ อุปกรณ์ประกอบอาหาร 61 ตัวอย่างไม่พบ *Shigella* ทั้งหมด

การศึกษา case-control จากผู้ป่วย 29 ราย และ controls 112 ราย พบว่าการเจ็บป่วยสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการรับประทานอาหารเย็นในวันที่ 3 ธันวาคม และการดื่มน้ำจากถังเก็บน้ำ 3 จุด ($p < .02, p < .01$, ตามลำดับ) ถังเก็บน้ำเหล่านี้บางอันต้องใช้ขันลงไปจ้วงตักซึ่งมีโอกาที่จะแพร่เชื้อจากมือลงไปน้ำได้ง่าย การระบาดครั้งนี้น่าจะเกิดขึ้นครั้งแรกในลักษณะ foodborne ก่อนและแพร่กระจายโดยวิธีบุคคลต่อบุคคลในเวลาต่อมา ถังเก็บน้ำมีโอกาสปนเปื้อนด้วย *Shigella* ในระยะนั้นและกลายเป็นแหล่งแพร่เชื้อต่อไปได้

มาตรการควบคุมโรคในเรือนจำประกอบด้วย การให้การรักษাপ่วยด้วย ORS. และยาปฏิชีวนะ สำหรับ *Shigellosis* ปรับปรุงสุขอนามัยส่วนบุคคล เน้นการล้างมือหลังจากเข้าส้วมและก่อนรับประทานอาหาร รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพแหล่งน้ำที่ใช้ภายในเรือนจำ

ผู้รายงาน เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร, ศูนย์ระบาดวิทยาภาคกลาง จังหวัดราชบุรี, โครงการฝึกอบรมในสาขาระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์โรค

โรคติดต่ออันตราย

อุทิวาตกโรค

<u>เอเชีย</u>	ป่วย	ตาย	<u>อเมริกา</u>	ป่วย	ตาย
สิงคโปร์ 1 สค.	1	0	สหรัฐอเมริกา 14 สค.	1	0
ญี่ปุ่น 12 - 15 กค.	2	0	i = Imported cases		
<u>แอฟริกา</u>	ป่วย	ตาย			
จิบูตี 21 - 30 กค.	12	0			

กาฬโรค

<u>อเมริกา</u>	ป่วย	ตาย
สหรัฐอเมริกา 30 กค.	1	0

WHO : Weekly Epidemiological Record : 1985, 60, 260.